

Sukob Crkve sa suvremenom diktaturom

Neustrašivi govor Münchenskog kardinala Faulhabera.*

O. Rupert Mayer, svećenik Družbe Isusove bio je zdrav čovjek kad je pošao u rat, u kojem je tisuću puta izložio svoj život opasnosti vršeći dušobrižničku dužnost. Teško ranjen i tjelesno skršen vratio se u domovinu i sad je eto primio njezinu hvalu. O. R. Mayer je kao apostol muževa isticao upravo muževne i junačke crte kršćanstva, pokazivao put od vjere do života, uvijek tražio od katoličkih muževa, da državi dadu što je njezino, a Bogu i Crkvi što je Božje i Crkveno. On se je opro komunizmu u skupštinama i govorima, a i pojedincima je na svoj pučki način znao prikazati blagodat i korist pravog državnog i društvenog uređenja. O. R. Mayer je kao i sv. Ivan Krstitelj kazao istinu u lice i mogućnicima ovog svijeta. Već bi davno mogao izaći iz zatvora, da se pismeno obvezao, da izvan Münchena neće propovijedati. Ali kao karakterni čovjek nije mogao zatajiti katoličko načelo »Riječ se Božja ne da staviti u okove« (2 Tim. 1, 9). Izjavio je da to ne može potpisati i ostao u zatvoru.

Kongregacija muževa bila je teško pogođena uapšenjem O. R. Mayera, ali je ipak održala red pokorivši se mojoj želji. Za to vam se sad zahvaljujem. Demonstracije su u starom smislu riječi preživljene. Državnoj policiji ne bismo mogli iskazati veću uslugu, nego kad bi joj svojim protestom dali priliku da uređuje pendrecima i uapšenjima, ukorima i otpuštanjem mrskih katolika iz službe,

---

* Slijedeći je govor izrečen u crkvi sv. Mihajla na sastanku Mar. Kongregacije muževa, u obranu zatvorenog duhovnika dotične kongregacije, isusovca o. R. Mayera. Neumorni apostolat o. Mayera njegovu muževno razotkrivanje službene sofisterije i podmuklih napadaja na njemački katolicizam, bilo je već dugo vremena nepoćudno g. Rosenbergu i satelitima. Kad ga ne mogoše ušutkati ni snagom službenih zvučnika ni plastovima natiskanih laži, predaše ga najuvjerljivijoj dokaznoj snazi III. Reicha: Gestapo-u. Medutim se u III. Reichu sučelice brutalnoj sili i uzakonjenim sofizmima nade vitalna snaga katolicizma, koji na obranu ljudskog dostojanstva i osnovne ljudske slobode daje onakovih gorostasa, kao što je sijedi Pastir bavarških katolikâ.

katolika, koje danas više mrzi i progoni nego li boljševike.

Moji dragi katolički muževi! Vi ste održali red i disciplinu, ali je morate i dalje održavati. Obecajte sad svome biskupu, da ne ćete danas kod mog nagovora, a ni inače kod propovijedi upadati poklicima i da nikako ne ćete pokazivati ni svoje odobravanje, ni negodovanje. Ne smijemo zaboraviti da se nalazimo u crkvi. Ali zato se moramo za svog duhovnika u zatvoru moliti. Pred Bogom je vrijeme kad treba govoriti. Kod molitve neka nam budu tri nakane pred očima:

Prvo, da O. R. Mayer ne klone duhom. Nije lako snaći se u pustinji iza onako aktivnog života (nedjeljom je tri i do četiri puta propovijedao) i mnogi je već u grobnoj tišini zatvora klonuo.

Drugo, da se vrijeme kušnje skрати i da se vrata njegove tamnice doskora otvore i

Treće, da Providnost i ovdje zlo promijeni u dobro.

Ja sam se kao biskup 31. V. 1937. žalio na Ministarstvo za crkvene poslove protiv zabrane propovijedanja od 28. V. 1937. Naravno, da to nije ništa koristilo i zabrana je i dalje ostala na snazi. Zato se i obraćam danas na vas, katolički muževi. Vrijeme je kad treba šutjeti, ali je i vrijeme da se govori.

9. VI. 1937. nekoliko dana iza uapšenja O. R. Mayera, upravio je moj ordinarijat s mojim odobrenjem opširno dokumentiran protest protiv samog uapšenja na ministra unutrašnjih i vanjskih posala, ministra vjera, bavarskog ministra predsjednika i tajnu državnu policiju u Münchenu. U tom protestnom dopisu stoji:

O. R. Mayer ne treba dokazivati svoje rodoljubno uvjerenje. Njegovo djelovanje za vrijeme rata i iza njega, njegovi nebrojeni govori kod raznih vojnih svečanosti, njegov neustrašivi stav protiv komunizma i marksizma u stotinama skupština, vlastoručno pisano priznanje od Führera prigodom proslave 25-godišnjice misništva govori dosta. Gdje god je o. R. Mayer nastupio, bilo to u obranbenim jarcima, u lazaretu, na propovijedaonici ili za govorničkim stolom, svuda se pokazao duhovnikom rijetkog značenja, neodoljivim apostolom, čuvarom vjere i ćudoređa, aktivita i vjernosti državi.

Taj njemački čovjek koji nosi EKI* kao i Führer, koji je primio priznanje od Führera, koji je s Führerom rame

* Das Eiserne Kreuz I. Klasse.

o rame nastupao protiv komunista sjedi sad iza tamničkih zidina. Srećom je propovijed o. R. Mayera, koju vam je 23. V. 1937. održao, stenografirana, i vi ste svjedoci, da je u njoj doslovce rekao: »U vjernosti prema državi ne damo se pokolebati. Otklanjamo svaku samopomoć u revolucionarnom smislu.« A ipak je taj čovjek optužen radi antidržavnog uvjerenja.

Führer je na više mjesta u svojoj knjizi izjavio, da on nije i neće biti vjerski reformator. On i danas još stoji kod te izjave. Ali su druge sile na djelu, koje hoće iz političkog pokreta izvesti drugu reformaciju i koje nastoje, usprkos Führerovih riječi, kršćanstvo i svako kršćansko uvjerenje uništiti. Proti ovima je o. R. Mayer podigao mač duha, kako Apostol naziva riječ Božju. Sam Führer izjavljuje: »Kršćanstvo je već tisuću godina povezano s njemačkim narodom. Ta se činjenica ipak ne da samo tako oboriti.« A ja dodajem: što je tisuću godina bilo tako povezano i sraslo, ne može se rastaviti bez teških gubitaka i na jednoj i drugoj strani. Prema tome čini onaj, koji brani vjersku i čudorednu nauku, uslugu narodnoj i državnoj zajednici. Već samo stog gledišta bi bilo djelovanje o. R. Mayera ne samo vjersko-crkveno, već i rodoljubno.

Kao biskup dajem o uapšenju o. R. Mayera ovu načelnu izjavu: Država nema prava braniti svećeniku da propovijeda u crkvi, ako on ispunjuje uvjete konkordata i ako je od svog biskupa primio poslanje za propovijedanje. Propovijed je bitni dio dušobrižništva, a ovo pak spada u čisto crkveno područje. U Reichskonkordatu glasi čl. 32. »Svećenik ne smije razviti nikakvo stranačko-političko djelovanje«. Obzirom nato izjavio je Vatikan saglasno s vladom: »To što su njemački svećenici i redovnici obvezani da se drže čl. 32. ne znači, da se dužno naučavanje i tumačenje crkvene nauke bilo kako ograničuje.« Država dakle nema prava da brani propovijedati, a ne smije ni svećenika zatvoriti, ako se on te zabrane ne drži. U protivnom slučaju znači da su zavladała vremena iz povijesti apostola, kao što to čitamo u 4. i 5. glavi Djela apostolskih.

S uapšenjem o. R. Mayera kucnuo je čas prvih kršćanskih vremena. Samo neka nam Bog dade milost, da i na strani progonjenih oživi duh prvih kršćana, duh jakosti i mučeništva.

Prošlu sam srijedu 30. VI. posjetio o. R. Mayera u Stadelheimu. Posjet je bio dozvoljen uz taj uvjet, da traje

10 minuta i da mu prisustvuje jedan činovnik. Tim sam posjetom htio pokazati našem dragom duhovniku, da ga biskup, katolički muževi i katolički münchenski narod nije zaboravio.

O. R. Mayer se duševno i tjelesno dobro drži. Svoj prisilni dopust snosi s onom željeznom energijom, kojom je dolazio u tuči taneta svojim vojnicima, ovo vrijeme mučanja onim filozofskim mirom, kojim je ležao na Istočnoj fronti na operacionom stolu, kad su mu amputirali nogu. On je čak nekim humorom primijetio da već 25 godina nije imao ovako redovite šetnje i toliko vremena za studij. — Iza svog posjeta u Stadelheimu pisao sam i njegovoj 83-godišnjoj majci, da je umirim.

Katolički muževi! Uapšenje o. R. Mayera ima osim osobnog i opće značenje. Ono pokazuje, da je »Kulturkampf« za uništenjem kat. Crkve u Njemačkoj zašao u novu fazu. Plameni se znakovi pokazuju, a jedan je od ovih znakova uapšenje münchenskog apostola. U velikom govoru u Fürstenfeldbrucku (Govor koji je održao bavarski ministar predsjednik Wagner, a pod naslovom »Eine Mahnung an die Kirchen«) dovedeno je uapšenje o. R. Mayera u vezu s današnjim crkveno-političkim položajem. Među ostalim rečeno je i ovo: »Moram nažalost konstatirati, da još danas postoji moć, koja štetno djeluje u našem narodnom životu. Da li pravo čujemo? Ova moć nisu slobodni zidari, nisu komunisti, ni boljševici, ova zadnja antidržavna moć, koju valja još svladati su crkve. Jedino one se neće priključiti narodnoj zajednici.«

Ova nam izjava kao plameni znak pokazuje, na čemu smo. Još nedavno se je boljševizam nazivao državnim neprijateljem br. 1, a danas se o tom neprijatelju i ne govori više. Na pojedine izjave i podatke u tom govoru neću se ni obazirati, nego primjećujem još samo ovo: Tamo se govorilo i o državnim doplacima za crkve i plaćama biskupa, ali se šuti o plaćama i dispozicijama ministara, premda to i te kako zanima šire, napose radničke krugove. Nije rečeno ni to, da sve te doplatke i plaće za biskupe, a koje su utvrđene konkordatom, crpe država od onog blaga, što ga je sekularizacijom crkvenih kneževina i samostana otela. Neka vrati država Crkvi sve njeno vlasništvo i mi ćemo se odreći tih državnih doplataka i svih plaća.

Na jednom mjestu aludira taj govor i na jednakost pred Bogom i zakonom. A ko može danas tvrditi, da se radi po principu jednakosti, kad se u javnost daju izvje-

štaji o prekršajima duhovnih osoba i stranačkih pripadnika? Da li se smiju jednako objelodanjivati napadaži na kršćanske svetinje kao i odgovori na te napadaže?

Moji dragi katolički muževi! Tjednima se smije u njemačkim novinama i časopisima pogrđivati i klevetati katoličke biskupe, katoličke istine i crkveno uređenje. Nama je uskraćena i ta mogućnost da pokažemo, što je istina, pa bilo to i u crkvenim novinama. Mi smo u savjesti obvezani da štujemo državni auktoritet, a doživljujemo, da država mirno dopušta, da se crkveni auktoritet ruši i u blato gazi. Ima govora i novinskih članaka koji traže krvavo odstranjivanje rimskih »štetočinja« i državnih neprijatelja. Jedne su novine smjele sve biskupe od reda nazvati veleizdajnicima, a tijelovsku procesiju prikazati anti-državnom manifestacijom.

Jučer sam primio iz Holandije pismo iskrivljenim rukopisom pisano. To je pismo trebalo upozoriti pograničnu policiju na suradnju katolicizma sa židovskim boljševizmom i na zavjeru sa strane katoličkih tajnih ubojica. U tom sramotnom pismu stoji: »S velikim smo interesom saslušali izvještaj patra Egídiya ... Pismeno ćemo Vam saopćiti daljnje korake o židovsko-njemačkom jedinstvu. Otrov koji želite, a koji već u najmanjoj količini prouzročava barem ludilo, možemo Vam nabaviti iz Indije. Nu mi Vam savjetujemo, da odustanete od otrova ... (Taj...) dobijemo u Berlinu i otvoreno. Odašiljanje će preuzeti na sebe jedan odlučni čovjek, kojem nije više stalo do ove suzne doline. Naš zajednički plan mora uspjeti.« Mjesto potpisa nespreno nacrtana sovjetska zvijezda. Falsifikat izbija iz svakog retka, a ipak ima ljudi, koji vjeruju da je takvo zločinačko ludilo moguće.

Zato i nazivam uapšenje o. R. Mayera plamenim znakom. Kad mu je bilo zabranjeno da govori na sastancima izvan crkve on se je pokorio. Izričito kažem na sastancima izvan crkve nije više govorio. Ali kad su mu zabranili propovijedanje nije se smio po savjesti pokoriti. Boga treba više slušati nego li ljude.

U vladinim su krugovima ogorčeni, što je vijest o uapšenju o. R. Mayera došla u inozemne novine. Spomenuli su i moje pismo na ministarstvo crkvenih poslova. Nu ja iz principa ne dajem izvještaje u inozemne novine. I ovih sam dana negativno odgovorio na jedan upit iz Londona i neke druge pokušaje odbio. Vrlo me čudi kad vidim, da se odgovorni faktori više zgražaju nad vanj-

skim vijestima o nepobitnim činjenicama, nego li nad samim činjenicama, u našem pak slučaju nad uapšenjem o. R. Mayera. Međutim vijest o uapšenju o. R. Mayera nije mogla već s tog razloga biti izdana, jer sadržaje netočne podatke. Ordinarijat je izjavio, da će s njegove strane biti sve učinjeno da o. R. Mayer dođe na slobodu. To je učinjeno zato, da se zapriječe demonstracije i nepromišljeni koraci ogorčenog naroda.

Uostalom i ne treba posebnih izvještaja za inozemstvo. Materijal tuzemnih novina je tako bogat, da si strane novine mogu bez daljnega stvoriti sud o položaju katoličke Crkve u Njemačkoj, a dopisnici stranih novina bi morali biti i sljepi i gluhi, kad od sveg ovoga ne bi ništa saznali.

Katolički muževil! Potrebno je da u ovim ozbiljnim časovima shvatimo tajnu križa. Zakon je i tajna Kraljevstva Božjeg, da Crkva mora u sva vremena nositi na sebi znakove rana svog Božanskog Učitelja i upravo po tim ranama prepoznajemo je kao mistično tijelo Gospodinovo i kao pravu Crkvu Kristovu. U nju ne smijemo posumnjati ni onda kad vidimo, gdje sa svojim Božanskim Osnivačem nosi trnovu krunu i križ. Ni onda kad treba za nju i lične žrtve prinijeti.

Odsudni je čas došao! Svakom pojedincu bit će postavljeno pitanje: »Jesi li gottgläubig«? ili priznaješ Krista i Njegovu Crkvu? »Gottgläubig« ne sadrži u sebi više prvi članak vjere. »Gottgläubig« znači po ovoj novoj vjerskoj statistici: Vjerujem sam u Boga kao i Turci i Hotentoti — odričem se Krista i Njegove Crkve. Ko se dakle prizna kao »gottgläubig«, odrekao se Krista i istupio iz katoličke Crkve. Zato treba na ovo pitanje odgovoriti spremno, bez ako i da, bez oklijevanja i kompromisa, slobodno, ako treba i pismeno: Ja sam katolik! Ne vjerujem samo u Boga, vjerujem i u Krista i u Njegovu Crkvu. Katolik sam. Da i amen.

München.

Kardinal Faulhaber